

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS ĮSTATYMO NR. XII-717
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ
ĮSTATYMO NR. IX-1969 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS FONDŲ ĮSTATYMO NR. I-1232
PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas (toliau – Įstatymas), kuris galioja iki šiol, buvo priimtas 2013 m. gruodžio 19 d. Nors Įstatymo priėmimas buvo svarbus žingsnis reglamentuojant nevyriausybinių organizacijų politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų bendradarbiavimą su nevyriausybiniėmis organizacijomis ir kitas nevyriausybinių organizacijų veiklos sąlygas, skatinančias nevyriausybinių organizacijų plėtrą, Įstatymu nustatytas galiojantis teisinis reguliavimas nėra pakankamai išsamus ir aiškus:

- nevyriausybines organizacijas sąvoka neaiški, todėl kyla nesusipratimų ją vartojant;
- daug nevyriausybinių organizacijų yra registruota, tačiau faktiškai nevykdo veiklos, todėl neaišku, kiek nevyriausybinių organizacijų tikrai veikia, ir sunku įvertinti bendrą nevyriausybinių organizacijų sektoriaus veiklą šalyje;
- nacionalinės skėtinės nevyriausybines organizacijas sąvoka neaiški, t. y. nėra aišku, kuri organizacija turėtų būti traktuojama kaip nacionalinė skėtinė nevyriausybinių organizacija, o kuri – ne, todėl kyla neaiškumų, skiriant finansavimą konkursų būdu iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;
- numatytas nevyriausybinių organizacijų atstovų delegavimo į Nevyriausybinių organizacijų tarybą principas sunkiai įgyvendinamas dėl bendro sutarimo reikalavimo ir delegavimo iš skirtingų formų nevyriausybinių organizacijų – nevyriausybines organizacijas vienijančios asociacijos ir kitos nevyriausybines organizacijos, todėl sunkiau sudaryti Nevyriausybinių organizacijų tarybą;
- nenumatyti aiškūs savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos veiklos, jos formavimo principai vietos savivaldos lygiu, taip pat nėra aiškiai apibrėžti jos įgaliojimai ir kompetencijos, todėl daugelyje savivaldybių nevyriausybinių organizacijų taryba neveikia arba veikia ne pagal paskirtį (vykdoma veikla neatitinka savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos funkcijų);
- nenumatyta nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimo valstybės ir savivaldybių lėšomis bei atsiskaitymo už skirtas lėšas tvarka, nenurodytas informacijos apie nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimą teikimo principas;
- nepakankamai reglamentuotas nevyriausybinių organizacijų duomenų ir dokumentų tvarkymas Juridinių asmenų registre, t. y. neapibrėžtas nevyriausybines organizacijos identifikavimo principas ir nesuteikiamas nevyriausybines organizacijos statusas. VŠĮ „NVO teisės institutas“ 2017 m. atliktos galimybių studijos „Pilietinės visuomenės plėtros agentūra“ duomenimis, iš šiuo metu Lietuvoje registruotų 35 000 nevyriausybinių organizacijų (įskaitant ne tik pagal Įstatymą apibrėžiamas nevyriausybines organizacijas, bet ir kitas viešąsias įstaigas, asociacijas ar labdaros ir paramos fondus, kurių steigėjai yra valstybė, savivaldybė ir / ar verslo subjektai, taip pat ir oficialiai įregistruotas, tačiau realiai neveikiančias organizacijas) faktiškai veiklą vykdo tik apie 12 000 nevyriausybinių organizacijomis registruotų organizacijų, kurių dalis, vadovaujantis Įstatyme apibrėžta nevyriausybines organizacijos sąvoka, taip pat nelaikytinos nevyriausybinių organizacijomis, o jeigu skaičiuotume, kiek iš jų atitinka nevyriausybinių organizacijų veiklos paskirtį, nuolatinį veiklos pobūdį, viešojo intereso tenkinimą, tokių nevyriausybinių organizacijų būtų tik apie 5 000.

Teikiamo Lietuvos Respublikos nevyriausybių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – patikslinti nevyriausybės organizacijos sąvoką, numatyti nevyriausybės organizacijos statuso suteikimo galimybę Juridinių asmenų registre, Nevyriausybinių organizacijų tarybos (taip pat ir savivaldybės lygiu) sudarymo ir jos veiklos principus, sudaryti sąlygas nevyriausybinių organizacijų instituciniam stiprinimui sukuriant Nevyriausybinių organizacijų fondą ir numatant reikalingą teisinį reguliavimą nevyriausybinių organizacijų finansavimui iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų užtikrinti.

Siekiant užtikrinti tinkamą nevyriausybės organizacijos statuso suteikimą organizacijoms, teikiami Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo Nr. I-1232 papildymo 6¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – Projektas Nr. 2), nes pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą nepakanka informacijos apie organizacijos narius ir dalininkus teikiamos tiek metiniuose organizacijos pranešimuose ar ataskaitose, tiek Juridinių asmenų registrai.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausioji patarėja nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių plėtros klausimais Aurelija Olendraitė (tel. 8 706 68 248, el. p. Aurelija.Olendraite@socmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nevyriausybė organizacija yra nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų nevyriausybės organizacijos visuotiniame dalyvių susirinkime. Pažymėtina, kad pastaroji nuostata dėl valstybės, savivaldybės, juridinių asmenų dalyvavimo nevyriausybės organizacijos visuotiniame narių susirinkime atsirado dėl anksčiau galiojusio reglamentavimo, susijusio su valstybės ir savivaldybių valdomo turto disponavimu ir nevyriausybinių organizacijų galimybių savo veiklai gauti patalpas iš valstybės ar savivaldybių. Pasikeitus reglamentavimui, ši nuostata neteko prasmės, nes šiuo metu Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnyje numatyta, kad valstybės ir savivaldybių turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis atitinkamai Vyriausybės arba savivaldybės tarybos nustatyta tvarka viešosioms įstaigoms, jei bent vienas iš jų dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, o tokiu atveju organizacija jau nebūtų laikoma nevyriausybine. Toks pat neaiškumas kyla ir vertinant Įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytą atvejį, kai susivienijimai, kurių daugiau kaip 1/3 dalyvių yra privatūs juridiniai asmenys, taip pat nepriskirtini nevyriausybiniams organizacijoms, todėl šį punktą reikia koreguoti paaiškinant, apie kokius konkrečiai privačius juridinius asmenis kalbama.

Įstatymo 7 straipsnyje numatyta, kad nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų asociacijos bendru sutarimu į Nevyriausybinių organizacijų tarybą deleguoja ne daugiau kaip 8 nevyriausybines organizacijas vienijančių asociacijų atstovus ir ne mažiau kaip 2 kitų nevyriausybinių organizacijų atstovus. Praktika rodo, kad esamas nevyriausybinių organizacijų atstovų delegavimo principas sunkiai įgyvendinamas dėl bendro sutarimo reikalavimo ir delegavimo iš skirtingų formų nevyriausybinių organizacijų – nevyriausybines organizacijas vienijančios asociacijos ir kitos nevyriausybės organizacijos, todėl sunkiau sudaryti Nevyriausybinių organizacijų tarybą.

Įstatymo 7 straipsnis nepakankamai aiškiai apibrėžia savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos formavimo ir veiklos principus. Savivaldybės skirtingai reglamentuoja savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos funkcijas, jų veiklos principus, įgaliojimus ir kompetenciją. Įstatyme nenumatyta savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininko

ir jo pavaduotojo rinkimo procedūra, taip pat nenurodytas nevyriausybinių organizacijų atstovo delegavimo principas. Atkreiptinas dėmesys, kad esamas reglamentavimas nenumato vieno savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos formavimo principo, taip pat nenustato aiškių jos įgaliojimų savivaldybei priimant sprendimus ir juos įgyvendinant.

Įstatymas nenumato nevyriausybinių organizacijų, vykdančių veiklas įvairiose srityse, vienos objektyviais kriterijais pagrįstos finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis ir atsiskaitymo už jas tvarkos.

Įstatymo IV skirsnyje nustatyta, kad nevyriausybinių organizacijų duomenys ir dokumentai teisės aktų nustatyta tvarka tvarkomi Juridinių asmenų registre arba įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais – kitose valstybės informacinėse sistemose. Tačiau Juridinių asmenų registre nėra duomenų, kurie padėtų nustatyti, ar organizacija turi nevyriausybines organizacijos statusą. Tokių duomenų Juridinis asmenų registras nekaupia. Juridinių asmenų registro tvarkytojas nevertina, ar juridinis asmuo atitinka Įstatyme nustatytus nevyriausybines organizacijos požymius.

Esamas teisinis reguliavimas nenumato nevyriausybines organizacijos identifikavimo bei duomenų kaupimo Juridinių asmenų registre procedūros galimybes. Nėra galimybes tiksliai nustatyti, kiek juridinių asmenų, turinčių nevyriausybines organizacijos statusą, yra Lietuvoje.

Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta, kad asociacijos veiklos ataskaitoje turi būti nurodytas bendras asociacijos narių skaičius finansinių metų pabaigoje, todėl negalima patikrinti, ar nariai yra fiziniai, ar juridiniai asmenys.

Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 2 punkte numatyta, kad labdaros ir paramos fondo metiniame pranešime turi būti nurodytas šio fondo dalininkų skaičius finansinių metų pabaigoje. Tačiau ši nuostata nėra pakankamai išsami siekiant tinkamai įvertinti, ar organizacija laikoma nevyriausybine.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant nustatyti vienodą nevyriausybines organizacijos sąvokos traktavimą, Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalį siūloma papildyti nurodant, kad juridiniai asmenys, kurių daugiau nei 1/3 dalyvių sudaro kiti juridiniai asmenys, nesantys nevyriausybėmis organizacijomis, nėra laikomi nevyriausybėmis organizacijomis. O įstatymo 1 straipsnio 3 dalį siūloma papildyti nuostatomis, nurodančiomis subjektus, kuriems šis įstatymas netaikomas. Siūlomomis naujomis teisinio reguliavimo nuostatomis būtų sukonkretintas ir išplėstas sąrašas subjektų, kurie nepriskirtini nevyriausybėms organizacijoms, taip būtų pasiekta didesnio teisinio reguliavimo aiškumo ir išvengta praktikoje pasitaikančio įvairaus minėtų nuostatų traktavimo. Taip pat siūloma atsisakyti nuostatos, kad „valstybė, savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų nevyriausybines organizacijos visuotiniame dalyvių susirinkime“, kuri, atsižvelgiant į dabartinį teisinį reguliavimą, nebeteiko prasmės, – taip siekiama suderinti Įstatymo nuostatas su galiojančiu teisiniu reguliavimu.

Patikslinus nevyriausybinių organizacijų apibrėžimą ir, vadovaujantis šiuo apibrėžimu, sukūrus atitinkamą duomenų bazę, pirmą kartą Lietuvoje bus įmanoma aiškiai ir detalai apskaičiuoti, kiek finansavimo iš biudžeto lėšų tenka nevyriausybėms organizacijoms, o nevyriausybėms organizacijoms, kaip organizuotai pilietinės visuomenės daliai, patobulintas reglamentavimas padės sustiprėti, nes valstybės ištekliai, skiriami pilietinei visuomenei stiprinti, iš tiesų pasieks numatytą visuomenės grupę. Atribojus subjektus, kurių veikla nesusijusi su pilietinėmis paskatomis, valstybės ištekliai bus panaudojami efektyviau ir tai padės stiprinti nevyriausybines organizacijas.

Įstatymo projektu siūloma tikslinti Nevyriausybinių organizacijų tarybos sudarymo tvarką, pakeičiant nevyriausybinių organizacijų atstovų delegavimo tvarką: Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Nevyriausybinių organizacijų atstovus (10 asmenų) į Nevyriausybinių organizacijų tarybą siūlo tik Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose nustatytus kriterijus atitinkančios nacionalinės skėtinės nevyriausybines organizacijos. Toks konsoliduotas šių organizacijų sprendimas padėtų užtikrinti tinkamą įvairiose viešosios politikos srityse veikiančių

nevyriausybinių organizacijų atstovų delegavimo principo laikymąsi bei palengvintų Nevyriausybinių organizacijų tarybos formavimą. Siekiant aiškiau apibrėžti Nevyriausybinių organizacijų tarybos ir savivaldybių nevyriausybinių organizacijų tarybų sudarymo bei veiklos principus, šių tarybų veiklos reglamentuojamos atskiruose straipsniuose.

Siekiant aiškiai apibrėžti savivaldybių nevyriausybinių organizacijų tarybų veiklą, Įstatymo projektu išplečiamas iki šiol galiojęs reguliavimas dėl savivaldybių nevyriausybinių organizacijų tarybų formavimo, funkcijų, įgaliojimų. Įstatymo projekte numatyta, kad į savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybą atstovus gali siūlyti tik savivaldybės teritorijoje veikiančios nevyriausybinių organizacijų asociacijos. Atskirai numatoma savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojo rinkimo tvarka, t. y. jei savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininku išrenkamas savivaldybės institucijos ar įstaigos atstovas, pirmininko pavaduotoju turi būti renkamas nevyriausybinių organizacijų atstovas. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininku išrinkus nevyriausybinių organizacijų atstovą, pirmininko pavaduotoju renkamas savivaldybės institucijos ar įstaigos atstovas. Priėmus Įstatymo projektą, tikimasi, kad savivaldybių nevyriausybinių organizacijų efektyviau dirbs ir bus paskatintos veikti visose Lietuvos savivaldybėse. Numačius aiškų savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos vaidmenį savivaldybei priimant sprendimus ir juos įgyvendinant įvairiose veiklos srityse, bus sudarytos sąlygos stiprinti savivaldybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą ir partnerystę. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininko ir jo pavaduotojo rinkimų reglamentavimas padės užtikrinti objektyvesnę ir aiškesnę jų rinkimo procedūrą, laikytis pariteto principo.

Įstatymo projektu siūloma apibrėžti nevyriausybinių organizacijų teisę gauti finansavimą ir nustatyti atsiskaitymo už gautą finansavimą tvarką. Taip pat numatoma informacijos apie finansavimo nevyriausybiniams organizacijoms teikimą tvarka. Įstatymą siūloma papildyti nauju skyriumi, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.2.3 darbo „Bendruomeniškumo sustiprinimas, įtraukiant nevyriausybines organizacijas ir bendruomenes į sprendimų priėmimo procesus“ 3 priemone „Nevyriausybinių organizacijų institucinis stiprinimas, numatant tikslines finansavimo priemones, įkuriant Nevyriausybinių organizacijų fondą“ ir įgyvendinant Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. 85 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos patvirtinimo“, priedo 4 priemonę „Nustatyti iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų finansuojamos NVO veiklos vertinimo, atskaitomybės ir viešumo principus“. Siūlomas teisinis reguliavimas numato nevyriausybiniams organizacijoms, vykdančioms veiklas įvairiose srityse, vieną finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis politiką. Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje nurodant, kokiems tikslams gali būti teikiamas finansavimas, taip pat atsiskaitymo už gautą finansavimą tvarką. Įstatymo projekte numatytas informacijos apie finansavimo teikimą nevyriausybiniams organizacijoms viešinimo principas. Šios Įstatymo projektu siūlomos naujos nuostatos padės užtikrinti skaidrų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų skiriamą finansavimą nevyriausybiniams organizacijoms ir galimybę joms gauti visą reikiamą informaciją apie finansavimo perspektyvas. Pilietinės visuomenės plėtros agentūros 2017 m. atliktos galimybių studijos duomenimis, nevyriausybinių organizacijų finansinis nestabilumas laikomas vienu rimčiausių pilietinės visuomenės plėtrą ribojančių iššūkių, trukdančių tiek profesionaliai bendradarbiauti valdžios institucijoms ir nevyriausybiniams organizacijoms, tiek įtraukti piliečius į nevyriausybinių organizacijų veiklas. Formuojasi uždaras ratas: organizacija, turėdama nestabilių finansinių išteklių, negali pritraukti kvalifikuotų aktyvių darbuotojų, savanorių ir narių, kurie stiprintų bendradarbiavimą su valdžios institucijomis, gebėtų pritraukti lėšų, parduotų paslaugas ir kt.

Siekiant, kad nevyriausybinių organizacijos būtų įregistruotos Juridinių asmenų registre ir duomenys apie šias organizacijas būtų jame kaupiami, Įstatymo projekto IV skyriuje numatoma galimybė įregistruoti nevyriausybinių organizacijos statusą Juridinių asmenų registre, t. y. Įstatymo

projekto 2 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkantys juridiniai asmenys galės kreiptis į Juridinių asmenų registro tvarkytoją dėl nevyriausybinių organizacijos statuso įregistravimo.

Toks teisinis reguliavimas padėtų kaupti duomenis Juridinių asmenų registre apie Lietuvoje veikiančias nevyriausybines organizacijas ir aiškiai nustatyti, kiek juridinių asmenų, turinčių nevyriausybinių organizacijos statusą, veikia Lietuvoje. Tokia informacija būtų ypač naudinga valstybinėms institucijoms, konkursų būdu skiriančioms finansavimą iš valstybės biudžeto. Įkūrus Nevyriausybinių organizacijų fondą, būtų sudarytos geresnės sąlygos nevyriausybinių organizacijų stabilumui ir plėtrai užtikrinti.

Norint tinkamai įvertinti, ar organizacija atitinka visus nevyriausybinių organizacijoms būdingus požymius ir suteikti jai nevyriausybinių organizacijos statusą, Projektu Nr. 1 siūloma nurodyti, kad asociacijos teikiamoje ataskaitoje turi būti pateiktas ne tik asociacijos narių skaičius, bet ir juridinių asmenų, esančių asociacijos nariais, skaičius, nurodant juridinio asmens pavadinimą, teisinę formą, kodą. Dėl anksčiau minėtų priežasčių parengtas ir Projektas Nr. 2, kuriuo Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas papildomas 6¹ straipsniu ir aiškiai numatoma, kokie duomenys apie dalininkus ir per kiek laiko teikiami Juridinių asmenų dalyvių informacinei sistemai, kas gali gauti šiuos duomenis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta
Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymų projektų įtaka kriminogeninei situacijai ir korupcijai
Priimtas Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Koks Įstatymų įgyvendinimo poveikis verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Teikiamas Įstatymo projektas nesusijęs su verslo sąlygomis ir plėtra.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymų projektus, priimti naujų, keisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir Įstatymų projektų sąvokų bei jas įvardijančių terminų įvertinimas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektuose pateiktos sąvokos įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Iki 2019 m. rugsėjo 1 d.:

1) pakeisti Juridinių asmenų registro nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“ (rengėja – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija);

2) pakeisti Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 641 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų tarybos sudėties ir jos nuostatų patvirtinimo“ (rengėja – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija);

3) parengti Nevyriausybinių organizacijų fondo nuostatus (rengėja – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

Iki 2020 m. birželio 1 d. pakeisti Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. 1R-231 „Dėl Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (rengėja – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija).

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Vertinant Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamas nevyriausybinių organizacijų stiprinimo programas bei kitų subjektų, konkursų būdu teikiančių finansavimą nevyriausybiniams organizacijoms, duomenis (pateiktų ir kokybiškai parengtų paraiškų skaičių ir lėšų poreikį), skaičiuojama, kad instituciniam nevyriausybinių organizacijų stiprinimui (Nevyriausybinių organizacijų fondui įsteigti ir jo veiklai užtikrinti) reikės 3–5 mln. Eur per metus. Lėšų poreikis (paraiškose nurodyta suma) skaičiuojamas vertinant šiuo metu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamas priemonės nevyriausybinių organizacijų gebėjimams stiprinti: 2018 m. lėšų poreikis – 2 027 612,90 Eur, 2019 m. lėšų poreikis – 2 239 195,26 Eur. Tačiau nevyriausybinių organizacijų instituciniams gebėjimams stiprinti skiriama tik 950 000 Eur.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojami konkursai, skirti nevyriausybinių organizacijų instituciniams gebėjimams stiprinti, yra vienintelė priemonė, kuria nevyriausybinių organizacijų gali stiprinti gebėjimus dalyvauti viešojoje politikoje, taip pat stiprinti piliečių atstovavimą nacionaliniu lygiu. Manytina, kad, įsteigus Nevyriausybinių organizacijų fondą, taip pat būtina stiprinti regionuose veikiančių nevyriausybinių organizacijų institucinius gebėjimus, skatinti dalyvavimą viešojoje politikoje ir piliečių atstovavimą, todėl lėšų, skiriamų šiam tikslui, poreikis dar labiau išaugs.

Papildomų lėšų taip pat reikės naujai Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos funkcijai (programų priemonių pakeitimai), sudarančiai sąlygas Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos tvarkytojui teikti labdaros ir paramos fondų dalininkų duomenis, sukurti (Teisingumo ministerijos duomenimis, šiam darbui reikės apie 150 tūkst. Eur).

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

Rengiant įstatymų projektus, dalyvavo Nevyriausybinių organizacijų taryba, VšĮ „NVO teisės institutas“. Vykdytos ekspertų konsultacijos, kurias organizavo „Kurk Lietuvai“ dalyviai, su nevyriausybiniomis organizacijomis, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

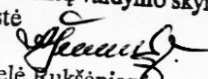
2017 m. lapkričio–gruodžio mėn. „Kurk Lietuvai“ dalyviai vykdė viešąją konsultaciją su visuomene dėl nevyriausybinių organizacijų sąvokos.

2019 m. sausio 10 d. ir kovo 1 d. vyko susitikimai su Lietuvos vyskupų konferencijos atstovais dėl nevyriausybinių organizacijų apibrėžimo.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

„Nevyriausybinių organizacijų taryba“, „nevyriausybinių organizacijų finansavimas“, „nevyriausybinių organizacijų fondas“, „nevyriausybinių organizacijų duomenų bazė“, „asociacija“, „labdaros ir paramos fondai“, „nevyriausybinių organizacijų dalininkai“, „nevyriausybinių organizacijų nariai“, „Juridinių asmenų registras“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Asmenų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stilistė

Angelė Rukšėnienė
2019-04-10